

BROSZURA INFORMACYJNA DLA PERSONELU MIEJSC KULTU RELIGIJNEGO

„Im więcej wiemy, tym lepiej zapobiegamy różnego rodzaju zagrożeniom i incydentom terrorystycznym, które mogą wystąpić w miejscach kultu religijnego (łącznie z atakami bronią chemiczną, biologiczną i radiologiczną), lepiej chronimy się przed takimi zagrożeniami oraz właściwiej reagujemy w razie ich wystąpienia”

Projekt jest finansowany z Funduszu Bezpieczeństwa
Wewnętrznej Unii Europejskiej – Policja.
Umowa o przyznanie grantu nr 101034230 – ProSPeReS
prosperes.eu

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

Materiał opublikowany w ramach projektu międzynarodowego
współfinansowanego ze środków programu
Ministra Edukacji i Nauki pn. „PMW” w latach 2021 – 2023;
umowa nr 5184/ISFPolice/2021/2.

Wstęp

Miejsca kultu religijnego są uważane za szczególnie narażone na ataki ze względu na ich łatwą dostępność oraz stosowanie ograniczonej liczby środków bezpieczeństwa.

Projekt ProSPeReS ma na celu zwiększenie poziomu ochrony w miejscach kultu, zachowując przy tym równowagę pomiędzy zastosowanymi środkami bezpieczeństwa a otwartym charakterem obiektu sakralnego. Poziom ochrony można podnieść, zapewniając współpracę pomiędzy podmiotami prowadzącymi miejsca kultu religijnego a służbami publicznymi i specjalistami ds. bezpieczeństwa, poprzez dokonanie oceny ryzyka dla danego miejsca, zwiększenie świadomości społecznej (zwłaszcza głównych beneficjentów – duchowieństwa i wiernych) oraz opracowanie i wdrożenie kompleksowego systemu ochrony.

Proponowany system ochrony obejmuje procedury, zabezpieczenie techniczne oraz wzory dokumentów - szablony prowadzenia analiz i sprawdzeń obiektu (w tym narzędzie do oceny podatności na zagrożenia opracowanego na podstawie narzędzia przygotowanego przez DG HOME „EU Vulnerability Assessment Tool”). Ważnym uzupełnieniem będą szkolenia (w tym e-learning z wykorzystaniem rzeczywistości wirtualnej), wzbogacone o materiały edukacyjne

oraz rekomendacje dotyczące środków bezpieczeństwa przewidzianych dla wszystkich etapów sytuacji nagłej, a także wzorcowy plan bezpieczeństwa z zestawem zaleceń na potrzeby zgromadzeń religijnych organizowanych w budynkach i na zewnątrz. Wzorcowy plan bezpieczeństwa przedstawia najbardziej skuteczne metody współpracy pomiędzy władzami i służbami publicznymi, liderami religijnymi, instytucjami religijnymi, specjalistami ds. bezpieczeństwa oraz społecznością wiernych. Efektywna komunikacja to zasadniczy element służący zbudowaniu solidnej platformy do przedstawiania potrzeb, oczekiwań i najlepszych praktyk, a także do dzielenia się wiedzą i doświadczeniem w zakresie stosowanych rozwiązań technologicznych i innych niż technologiczne oraz istniejących bądź opracowywanych innowacji z obszaru bezpieczeństwa publicznego i ochrony.

Dobra organizacja dostępu do miejsca kultu religijnego, a także szybka i skuteczna reakcja personelu mogą zapewniać lepszą ochronę i potencjalnie uratować ludzkie życie.

Ten przewodnik stanowi część podnoszącej świadomość kampanii w ramach unijnego projektu ProSPeReS, któremu towarzyszy motto:

“Lepiej to wiedzieć.”

ZASTRZEŻENIE

Niniejsza broszura nie zastępuje obowiązujących uregulowań prawnych. Jej celem jest przekazanie praktycznych rad. Przedstawiona tu treść reprezentuje jedynie punkt widzenia jej autora, który jest za nią całkowicie i wyłącznie odpowiedzialny. Komisja Europejska nie ponosi żadnej odpowiedzialności w związku z ewentualnym wykorzystaniem zawartych tu informacji.

Zapewnienie wspólnego bezpieczeństwa opiera się na 5 filarach:

- zapobieganie polegające na kompleksowym przygotowaniu i właściwej organizacji,
- ochrona (fizyczna i zabezpieczenia techniczne a także, rozwiązania architektoniczne) w celu zmniejszenia podatności na zagrożenia,
- wykrywanie zagrożeń,
- reagowanie na zagrożenia,
- minimalizowanie skutków ataków terrorystycznych.

Proces związany z ochroną ludzi w miejscach kultu religijnego i podczas dużych zgromadzeń stanowi część instytucjonalnego mechanizmu, który można wzmacniać na poziomie lokalnym poprzez wzajemną współpracę służącą poprawie skuteczności działań w zakresie bezpieczeństwa.

„Wszyscy odpowiadamy za bezpieczeństwo swoje i innych”.

Kiedy są organizowane wydarzenia i uroczystości religijne?

Wydarzenia i uroczystości religijne mogą być organizowane w okresie świąt lub w każdym innym czasie i co do zasady, są dozwolone.

Właściwe władze lokalne mogą wspierać, odpowiednio zmieniać lub ograniczać organizację wydarzeń i uroczystości religijnych zależnie od warunków bezpieczeństwa, w oparciu o odpowiednie regulacje prawne.

W przypadku lokalnych ataków lub bardzo wysokiego ryzyka wystąpienia zagrożenia odpowiednie władze mogą zabronić organizowania wydarzeń religijnych i dużych zgromadzeń, jedynie na podstawie obowiązującego prawa.

10 elementów, które pomagają chronić miejsca kultu

1. Jak przeprowadzić ocenę podatności na zagrożenia i poziomu ryzyka

Definicja

Ocena podatności na zagrożenia i poziomu ryzyka to proces określania, rozpoznawania, klasyfikowania oraz priorytetyzacji podatności na ataki wynikającej z kilku czynników, na przykład ze zgromadzenia w jednym miejscu dużej liczby osób w połączeniu z brakiem środków bezpieczeństwa.

Cel

Zastosowanie oceny podatności na zagrożenia i poziomu ryzyka ma na celu wprowadzenie solidnego podejścia metodologicznego, pomocnego w późniejszym określeniu najważniejszych potrzeb i wymogów w zakresie zwiększenia poziomu ochrony w miejscu kultu. Kompleksowa ocena podatności i/lub ryzyka wraz z programem zarządzania ryzykiem (na przykład zgodnym z wytycznymi ISO 31000:2018 dotyczącymi zarządzania ryzykiem) mogą pomóc podmiotom zainteresowanym poprawić ochronę ich przestrzeni (publicznej) poprzez zastosowanie adekwatnych środków i procedur bezpieczeństwa w oparciu o świadome decyzje.

Co należy zrobić

- Określ wszystkie zainteresowane podmioty, które można zaangażować w ochronę miejsca kultu (kościół, klasztor, sanktuarium, synagogi, meczetu etc).
- Zorganizuj warsztat dotyczący oceny podatności, tworząc grupę roboczą złożoną z ekspertów. Przykładowymi uczestnikami mogą być osoby ze służb policyjnych oraz ratowniczych, personel służb miejskich, organizacje pozarządowe reprezentujące obywateli, przedstawiciele lokalnego handlu, planiści miejsca, dostawcy rozwiązań w zakresie bezpieczeństwa itp.

Bardzo ważne jest, żeby przed warsztatem zebrać wszystkie ogólne informacje na temat miejsca kultu i jego funkcjonowania oraz udostępnić je z wyprzedzeniem uczestnikom warsztatu. Informacje te mogą obejmować:

- Opis otoczenia miejsca kultu (drogi dojazdowe, środki transportu, służby ratownicze, dzielnica) oraz celu jego istnienia.
- Opis codziennych aktywności w miejscu kultu.
- Opis działań podczas dużych wydarzeń oraz obszaru, który obejmują.
- Opis infrastruktury w miejscu kultu, włącznie z najważniejszymi jej funkcjami, w tym wiedzę o obszarze wstępu: o rozmieszczeniu budynków, zagospodarowaniu przestrzeni, drogach i wyjściach ewakuacyjnych.
- Dostarczenie map, schematów i rysunków architektonicznych najważniejszych budynków (np. kościoła).
- Stosowane codziennie środki i procedury bezpieczeństwa, oraz w sytuacjach wymagających obecność służb policyjnych i ratowniczych.
- Wskazanie punktów największych skupisk uczestników („gorących obszarów”, tj. miejsc najbardziej zatłoczonych).
- Przedstawienie incydentów bezpieczeństwa w miejscu kultu mających miejsce w przeszłości.

Narzędzie do oceny podatności na zagrożenia

Narzędzie oceny podatności w ramach projektu ProSPeReS – wersję uproszczoną (VAT Lite) można zastosować do dokonania szybkiego przeglądu miejsca kultu religijnego w celu określenia ogólnego poziomu ryzyka (i zaproponowania środków zaradczych, takich jak udoskonalone środki bezpieczeństwa lub innowacyjne rozwiązania społeczne przeciwdziałające możliwym zagrożeniom) w odniesieniu do podanych poniżej jego rodzajów. Odnosząc się do bezpieczeństwa miejsca dostępnego publicznie, w niektórych przypadkach przeprowadzenie oceny ryzyka może wydawać się bardzo trudnym zadaniem. Narzędzie ProSPeReS VAT Lite ma pomóc miejscom kultu religijnego, sprawiając, że proces oceny ryzyka będzie łatwiejszy do przeprowadzenia. Jeżeli po ocenie sytuacji za pomocą formularzy VAT Lite widzimy, że poziom ryzyka jest wyższy niż średni, zaleca się kontakt z lokalnymi władzami, przede wszystkim z Policją, aby omówić przeprowadzenie przez ekspertów bardziej szczegółowej oceny ryzyka.

Wstępne przedstawienie narzędzia VAT Lite

Przykład "Szablону zapisu B" w VAT Lite

MAIN SITE INFORMATION - COUNTY THE NO'S

Main site name / address: _____
 Description, date & time of activity: _____
 When used in case of emergency: _____
 Date of assessment: _____

CHECKLIST

QUESTION	YES	NO	ALIA	POINTS
Are there access control measures for the visitors in place (e.g. x-ray machines, metal detector gates etc.)? Difficulty:1				
Are the main door and windows or main access point locked during closing hours? Difficulty:1				
Are there locking mechanisms, bars, or other materials (e.g. impact resistant window films or reinforced glass) installed on the windows to prevent break-ins or dangerous items thrown into the building? Difficulty:1				
Do you have a CCTV system installed for monitoring the areas within the building where people gather or vehicles items are kept? Difficulty:2				
Is there a security system with a silent alarm that is connected to the police or a private security provider? Difficulty:2				
Do you have a fire alarm in place? Difficulty:2				
Do you have signage on front of the place of worship indicating the existence of security measures inside the facility (e.g. CCTV or security officer warning)? Difficulty:1				
Does the main building have emergency exits? Difficulty:3				
Does your place of worship have a procedure for the staff to monitor parcels or items received at the place of worship? If you don't receive parcels at the place of worship please don't answer this question. Difficulty:3				
Do you have measures in a place for unattended suspicious items at your place of worship? Difficulty:3				
Is the main gate locked during closing hours? If there is not a gate in place answer "NO". Difficulty:1				
Are there measures in place (e.g. barriers, street furniture) preventing trespassing cars from entering the area outside the main building where people gather? Difficulty:3				
If there is a parking lot at your place of worship, does it have access control measures for the cars entering it? If not, don't answer this question. Difficulty:2				
If you have a CCTV system installed for monitoring the areas within the building where people gather or vehicles items are kept? Difficulty:2				
Do you have sufficient lighting in the area around the main building to eliminate dark areas and hiding spots? Difficulty:2				
If there is a parking lot adjacent your place of worship, does it have access control measures for the cars entering it? If there is not a parking lot in this zone, don't answer this question. Difficulty:3				
If there is a parking lot adjacent your place of worship, does it have sufficient lighting? If there is not a parking lot in this zone, don't answer this question. Difficulty:3				
Do you have sufficient lighting in the area to enhance monitoring and eliminate dark secluded areas? Difficulty:1				
Are there any security police officers patrolling the area around the site? Difficulty:3				
Are there any streets around the site that allow speeding vehicles to have direct access to the premises of your place of worship / areas of people gathering? Difficulty:2				
Is there usually a high number of parked vehicles around the place of worship (e.g. for bomb placement)? Difficulty:1				
Are the staff members supporting the activities of the place of worship trained to carry out the emergency procedures? Difficulty:3				
Have you in the past conducted any type of emergency response trials to see how your facility staff will perform in a crisis situation? Difficulty:3				
Are there any designated evacuation routes? Difficulty:2				
Are the evacuation routes clear and unobstructed to facilitate an emergency evacuation / evacuation? Difficulty:1				

* The scores of the questions reflect the implementation complexity/difficulty of possible security measures.

10 elementów, które pomagają chronić miejsca kultu

2. Jak identyfikować czynniki wskazujące na terroryzm

Na co zwracać uwagę?

- Zachowania sugerujące „wrogie rozpoznanie” (*hostile reconnaissance*) – może to oznaczać nadmierne zainteresowanie środkami bezpieczeństwa i organizacją miejsca kultu, przedłużającą się obserwację wchodzących i wychodzących ludzi lub wjeżdżających i wyjeżdżających pojazdów, robienie zdjęć i filmów, podejrzanе auta (z pasażerami lub bez) albo podejrzaną osobę pozostającą w tym samym miejscu przez długi czas. Inne czynniki to groźby ustne, pisemne i anonimowe telefony.
- Niezwykły na daną porę roku strój – może on służyć ukryciu tożsamości noszącej go osoby albo schowaniu tego, co ta osoba ma ze sobą.
- Pojazdy zaparkowane przy budynku w niedozwolonym miejscu – na przykład w miejscu zastrzeżonym lub niezgodnie z miejscowymi przepisami.
- Podwykonawcy, pracownicy firm dostawczych lub inne osoby powiązane zawodowo z miejscem kultu działający poza swoimi standardowymi rolami i obowiązkami – może to obejmować niespodziewane przesyłki, obecność tych osób w czasie innym niż zwyczajowe godziny ich pracy lub w miejscu, w jakim zazwyczaj nie przebywają.
- Porzucone torby i podejrzanе przedmioty lub paczki.

Rafał Kowalczyk based on © pigprox, Adobe Stock

10 elementów, które pomagają chronić miejsca kultu

3. Jak rozpoznawać symptomy podatności osób na radykalizację postaw

Czynniki ryzyka wynikają ze środowiska fizycznego i społecznego, w którym dochodzi do przestępstwa, ale mogą też powstawać na poziomie poszczególnych osób. Osobowe Czynniki ryzyka wynikają ze środowiska fizycznego i społecznego, w którym dochodzi do przestępstwa, jak również mogą powstawać na poziomie poszczególnych osób. Indywidualne czynniki ryzyka rozwijają się poprzez procesy wewnętrzne skutkując radykalizacją postaw danej osoby.

Osoby o radykalnych poglądach mogą również stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa publicznego w miejscu kultu. W Europie doświadczano poważnych ataków dokonywanych przez terrorystów działających w pojedynkę.

Postawa, w której osoba zaczyna **dogłębnie angażować się w sposób myślenia typu „my kontra oni”**, może sygnalizować początek procesu się proces radykalizacji.

Istotne jest zwłaszcza to, że konsekwencją takiego antagonistycznego myślenia (postrzegania społeczeństwa na zasadzie „my kontra oni”) może być uznanie „innych” za wrogów. Na gruncie religii nieodróżnianie poszczególnych osób od duchowości religijnej grozi patrzeniem na nie tylko jak na przedstawicieli danego wyznania, bez dostrzegania w nich ludzi.

Osobowe czynniki ryzyka często obejmują:

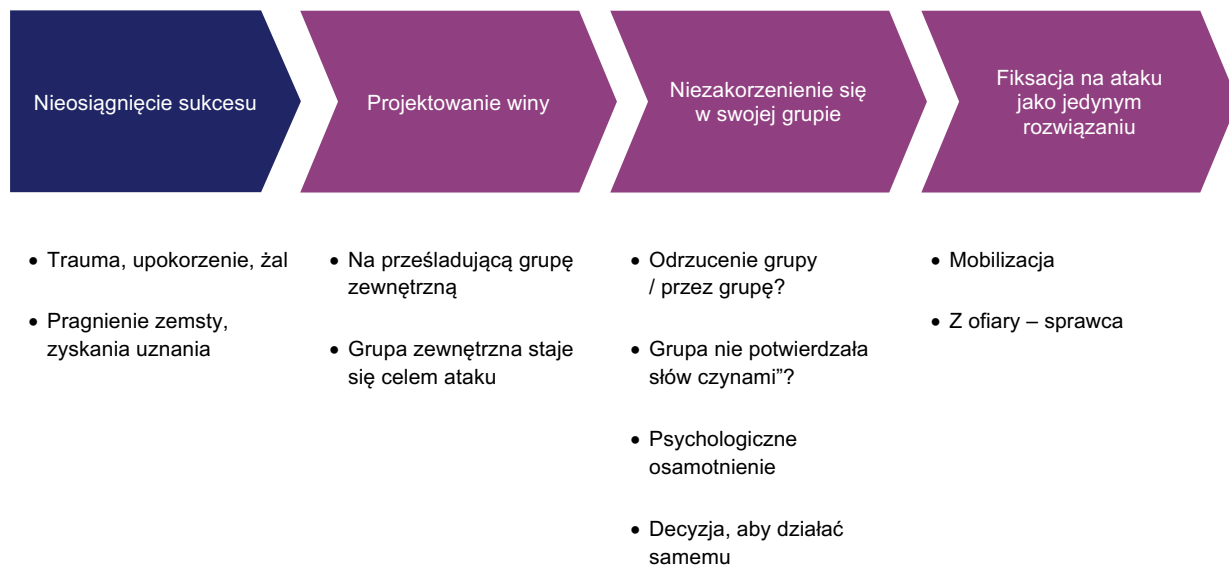
- **brak kompetencji społecznych,**
- **narcystyczne zaburzenia osobowości,**
- **skłonności samobójcze i inne.**

Jednak nie każda osoba o poglądach ekstremistycznych i określonych cechach osobowości posuwa się do aktywnego działania w oparciu o swoje poglądy.

Sieć Upowszechniania Wiedzy o Radykalizacji Postaw przy Komisji Europejskiej (The EU Commission's Radicalisation Awareness Network (RAN) podaje w swoim raporcie dotyczącym sprawców działających w pojedynkę, że ocena ryzyka, czy samotny sprawca przygotowuje się do ataku, wymaga stwierdzenia **występowania lub niewystępowania zachowań progowych** wyznaczających pozycję danej osoby na „drodze sprawcy działającego w pojedynkę” do przeprowadzenia ataku¹. Przekazanie poniższych informacji, według unijnej sieci RAN, umożliwi rozpoznanie wzorców zachowań.

¹ Unia Europejska (2021). *Lone Actors as a Challenge for P/CVE* [Sprawcy działający w pojedynkę jako wyzwanie dla P/CVE]. Pobrano 11 kwietnia 2022 r. URL: https://ec.europa.eu/home-affairs/system/files/2021-10/ran_lone_actors_as_challenge_for_pcve_july_2021_en.pdf

Droga samotnego sprawcy

Zamiar popełnienia czynu

- Zamiana z ofiary w sprawcę
- Zdecydowane przekonania
- Zerwanie więzi z rodziną i przyjaciółmi
- Głoszenie swoich przekonań zastępuje dialog
- Utrata poczucia humoru i zdolności do współczucia
- Rozpoczyna się planowanie ataku

10 elementów, które pomagają chronić miejsca kultu

4. Jak rozpoznać oznaki ekstremizmu

Nasze emocje niekiedy dochodzą do granic wytrzymałości. W przypadku niektórych osób, gdy gniew staje się zbyt silny, może to stopniowo prowadzić do odizolowania się, zmiany postawy lub nawet odrzucenia innych. Wówczas może dojść do najgorszego!

Jeżeli zauważysz, że ktoś coraz bardziej się izoluje:

- traci kontakt z rodziną;
- mówi o teoriach spiskowych;
- przyjmuje radykalną postawę.

Możesz takiej osobie pomóc:

- postaraj się utrzymać z nią kontakt;
- porozmawiaj z jej przyjaciółmi;
- powiadom jej rodziców lub rodzinę;
- w najbardziej niepokojących przypadkach zadzwoń pod lokalny numer Policji lub/i służb ds. zapobiegania radykalizacji (jeżeli istnieją).

Dzięki podjęciu działań opisana sytuacja może pozostać tylko złym wspomnieniem.

10 elementów, które pomagają chronić miejsca kultu

5. Jak zrozumieć oznaki wskazujące na przygotowywanie ataku z wykorzystaniem materiałów niebezpiecznych

Cechą charakterystyczną zdarzeń z użyciem czynników chemicznych, biologicznych, radiacyjnych i nuklearnych (CBRN) jest to, że zastosowanie tych czynników trudno wykryć lub rozpoznać na wczesnym etapie. Wykorzystane do ataku materiały niebezpieczne mogą nie mieć zapachu, koloru ani smaku, dlatego narażenie na nie początkowo może być niewyczuwalne. Istnieją pewne wskazówki świadczące o możliwości wystąpienia zdarzenia z użyciem czynników CBRN:

- Podejrzane urządzenia lub paczki (zwłaszcza z widocznym okablowaniem, pojemnikami ze sprężonym powietrzem, proszkiem lub płynem);
- Tłusta powłoka, proszek lub substancja żelowa na wyeksponowanych powierzchniach;
- Niewyjaśnione/nieuzgodnione wcześniej rozpylenie substancji z góry (z małych samolotów, dronów);
- Specyficzne zapachy o nieustalonym pochodzeniu (gorzkich migdałów, pestek brzoskwini, koszonego siana, ścinanej trawy);
- Przypadki mdłości, trudności z oddychaniem, dezorientacji;
- Objawy medyczne z nieustalonych przyczyn (ból oczu, ból głowy, wymioty, drgawki, poparzenia niezwiązane z wysoką temperaturą, podrażnienie skóry);
- Chore lub martwe zwierzęta w okolicy;
- Nisko sunące chmury lub mgła niezwiązane z aktualną pogodą;
- Kłęby pyłu o nieustalonym pochodzeniu;
- Przywiedłe rośliny.

Zdarzenia z użyciem czynników CBRN można także rozpoznać, gdy dochodzi do omdleń bez ustalonej przyczyny, które należy potraktować według protokołu 1-2-3:

- **1 ofiara** – należy jak zwykle udzielić pierwszej pomocy.
- **2 ofiary** – należy zachować ostrożność i poszukać innych czynników wskazujących na zastosowanie materiałów CBRN.
- **3 ofiary lub więcej** – należy podejrzewać zastosowanie materiałów CBRN, poszukać innych czynników wskazujących na ich zastosowanie oraz i zwrócić się o wskazówki i wsparcie odpowiednich specjalistycznych służb.

Nagła śmierć zwierząt lub zwiędnięcie roślin powinno zdecydowanie wzbudzić twoją czujność

Rafał Kowalczyk based on © Anatoliy Gleb, © Iakov Kalinin, © Mitand73, © humbak, © InputUX Adobe Stock

10 elementów, które pomagają chronić miejsca kultu

6. Sprawdzanie obiektu pod kątem podejrzanych przedmiotów

Zasady przeszukiwania obiektu

Regularne przeszukiwanie miejsca kultu wzmacnia kulturę bezpieczeństwa oraz zmniejsza ryzyko pozostawienia podejrzanego przedmiotu i niezauważenia go przez długi czas. Dodatkowo, można przeprowadzać „przeszukiwania” pod kątem podejrzanych przedmiotów po otrzymaniu groźby, zależnie od stopnia jej wiarygodności.

W takich przypadkach:

- **Upewnij się, czy istnieją plany** efektywnego przeprowadzania przeszukiwań w reakcji na groźbę.
- **Określ, kto** będzie koordynował przeszukiwania i będzie za nie odpowiedzialny.
- **Rozpocznij przeszukiwania**, przekazując wiadomość poprzez system komunikacji publicznej (stosowanie zaszyfrowanych wiadomości pozwala uniknąć niepotrzebnego zamętu i niepokoju), w formie wiadomości tekstowej, przez radiostację osobistą lub połączenia telefoniczne wykonywane kaskadowo.
- **Podziel przeszukiwane miejsce** na obszary, które mogą zostać sprawdzone przez 1-2 osoby. Najlepiej byłoby, gdyby personel postępował zgodnie z planem przeszukiwania i badał wyznaczony obszar w parach, aby zapewnić, że nic nie zostanie przeoczone.
- **Zadbaj o to, aby osoby przeprowadzające** przeszukiwania dobrze znały obszar, za który odpowiadają. Osoba, która regularnie pracuje w danym miejscu, najszybciej zauważy niezwykle lub podejrzane przedmioty.
- **Skoncentruj się na obszarach dostępnych publicznie:** miejsca zabudowane (np. szatnie, schody, korytarze, windy itd.), drogi ewakuacyjne i punkty zbiórki, parkingi i inne tereny na zewnątrz, takie jak strefa dostaw.
- **Opracuj odpowiednie techniki dla personelu**, aby mógł rutynowo przeszukiwać obszary publiczne, nie wzbudzając zaniepokojenia wśród osób przebywających w obiekcie. Jeżeli rozważane jest zastosowanie bardziej specjalistycznych technik (np. przeszukiwanie toreb przy wejściu), może być wymagane specjalistyczne szkolenie, sprzęt i procedury (na przykład dotyczące tego, jakich przedmiotów nie można wносить do obiektu sakralnego).
- **Upewnij się, że wszystkie osoby przebywające w obiekcie wiedzą**, komu zgłosić znalezienie podejrzanego przedmiotu i są odpowiednio przygotowani, aby zgłaszać podejrzane zachowania.

WAŻNE

Nie dotykaj ani nie przenoś przedmiotu, który uznasz za podejrzany
– natychmiast rozpocznij ewakuację i zadzwoń pod numer 112.

Zaplanuj swoje działania

© sutadimages Adobe Stock

Skup się na obszarach otwartych dla ludzi

Rafał Kowalczyk based on © Олег Фадеев Adobe Stock

10 elementów, które pomagają chronić miejsca kultu

7. Działania, które należy podjąć, w przypadku znalezienia podejrzanego przedmiotu

POTWIERDŹ: jeżeli przedmiot ma podejrzanę cechy.
Zastosuj ocenę „HOT”.

[nazwa utworzona z pierwszych liter angielskich słów]

Czy jest schowany?	Tak / Nie
Czy jest w sposób oczywisty podejrzaný?	Tak / Nie
Czy został umyślnie ukryty lub schowany z pola widzenia?	Tak / Nie
Czy ma widoczne kable, układy scalone, akumulatory, taśmę, płyny lub substancje przypominające masę plastyczną?	Tak / Nie
Czy myślisz, że ten przedmiot stanowi bezpośrednie zagrożenie dla życia?	Tak / Nie
Czy jest typowy? ...Jest czymś, co spodziewałbyś się znaleźć w tym miejscu?	Tak / Nie

W przypadku dużych zgromadzeń najczęściej znajduje się przedmioty, które zostały zgubione – zapytaj, czy ktoś czegoś nie zostawił.

Jeżeli przedmiot zostanie uznany raczej za pozostawiony bez opieki niż za podejrzaný, sprawdź go dokładnie przed podjęciem procedury związanej z rzeczami zgubionymi. Jeżeli JEDNAK ocena „HOT” doprowadziła do wniosku, że przedmiot jest podejrzaný, należy...

USUŃ: wszystko z przylegającego obszaru.

- Nie dotykaj przedmiotu.
- Zajmij się ludźmi i odsuń ich na bezpieczną odległość. Nawet w przypadku tak małego przedmiotu jak walizka, odsuń ludzi na co najmniej 100 m w każdą stronę od miejsca, gdzie znajduje się przedmiot (służby ratownicze mogą zalecać odległość co najmniej 200 m od materiałów wybuchowych wielkości samochodu osobowego i 400 m od materiałów wybuchowych wielkości ciężarówki).
- Utrzymuj siebie i innych poza linią widzenia przedmiotu. To bardzo ogólna zasada, ale, generalnie, jeżeli nie widzisz przedmiotu, to jesteś lepiej przed nim chroniony.

- Pomyśl, co możesz użyć jako osłonę. Wykorzystaj możliwie solidną osłonę i trzymaj się z dala od szkła, na przykład od okien lub świetlików.
- Zamknij dostęp do tego miejsca, otaczając je kordonem.

POWIADOM: służby ratownicze.

- Powiadom [_____] (wstawić imię i nazwisko / stanowisko osoby odpowiedzialnej)
- Nie używaj telefonów komórkowych ani radiostacji w promieniu piętnastu metrów od podejrzanego przedmiotu.

KONTROLUJ: dostęp do wydzielonego obszaru.

- Ludzie nie powinni móc zbliżyć się do tego obszaru, dopóki nie zostanie uznany za bezpieczny.
- Spróbuj utrzymać świadków w pobliżu, aby mogli opowiedzieć służbom ratowniczym, co widzieli. Postaraj się uzyskać dane do kontaktu, zanim świadkowie odejdą.

10 elementów, które pomagają chronić miejsca kultu

8. Jak reagować w sytuacji ataku

Zareaguj odpowiednio w razie ataku terrorystycznego! Postępując w zalecany poniżej sposób, możesz uratować swoje życie, zanim nadejdzie pomoc:

UCIEKAJ

Ucieknij, jeśli możesz

- Przemyśl najlepsze opcje;
- Czy jest jakaś bezpieczna droga? UCIEKAJ, a jeśli to niemożliwe, UKRYJ SIĘ;
- Czy możesz uciec w bezpieczne miejsce, nie narażając się na większe niebezpieczeństwo?

Pomóż innym w ucieczce, ale nie pozwól, żeby ich niezdeterminowane spontanicznie cię

Zostaw swoje rzeczy

Nie próbuj nagrywać zdarzenia – UCIEKAJ

Ostrzeż osoby, które znajdują się w pobliżu, i nie pozwól, aby weszły w strefę zagrożenia

UKRYJ SIĘ

Jeśli nie możesz uciec, UKRYJ SIĘ

- Znajdź osłonę przed ostrzałem, np. solidny mur / grube, wzmocnione ściany;
- Jeżeli ty widzisz napastnika, on może też widzieć ciebie. Zejdźcie z pola widzenia nie oznacza jednak, że jesteś bezpieczny. Kule przechodzą przez szkło, cegły, drewno i metal.

Musisz się schować, nawet jeśli jesteś za zamkniętymi drzwiami

Wyłącz światło i wycisz wszelkie urządzenia

Zachowuj się cicho, wycisz telefon i wyłącz wibracje

Zamknij lub zabarykaduj drzwi i odsuń się od nich

Jeśli nie możesz uciec lub ukryć się w sytuacji zagrożenia życia, udaremnij atak!!

POWIADOM

Zadzwoń pod numer 112

- Jeżeli nie możesz mówić ani robić hałasu, słuchaj poleceń, które da ci osoba, która odebrała telefon.

Co policja musi wiedzieć?

- Co się dzieje?
- Gdzie dokładnie doszło do zdarzenia?
- Gdzie są podejrzani?
- Opis podejrzanych;
- Informacja o ofiarach / zakładnikach;
- Informacja o budynku / otoczeniu.

Postępuj zgodnie z poleceniami policji

- Zachowaj spokój;
- Unikaj gwałtownych ruchów, które mogą zostać uznane za zagrożenie;
- Miej dłonie otwarte i trzymaj je na widoku.

Policja może...

- Wycelować w ciebie broń;
- Potraktować cię stanowczo;
- Zadawać ci pytania;
- Nie móc odróżnić cię od napastnika;
- Funkcjonariusze ewakuują cię, kiedy będzie to bezpieczne.

10 elementów, które pomagają chronić miejsca kultu

9. Jak reagować w przypadku zdarzenia z użyciem materiałów niebezpiecznych

Zareaguj, jeżeli zostaniesz narażony na oddziaływanie materiałów niebezpiecznych! Postępując w zalecany poniżej sposób, możesz uratować swoje życie, zanim nadejdzie pomoc:

1. Usuń się

- **USUŃ SIĘ** ze skażonego obszar i oddal się od wszystkiego, co może być niebezpieczne, np.: nietypowe zapachy, niemożliwe do wyjaśnienia opary lub polacie mgły, martwi lub źle się czujący ludzie i zwierzęta, oleiste krople lub powłoka na powierzchniach przedmiotów albo na wodzie, nietypowe materiały lub sprzęt
- Jeśli znajdujesz się na zewnątrz, wybierz drogę prostopadłą do kierunku wiatru.

2. Nie siadaj, ani nie kładź się

- Nawet jeżeli źle się czujesz, nie siadaj, ani nie kładź się, ponieważ możesz nie być w stanie ponownie się podnieść.

3. Wyjdź na zewnątrz

- Jeśli znajdujesz się wewnątrz i jeśli to możliwe, spróbuj wyjść na świeże powietrze. Wybierz najkrótszą drogę pod wiatr, z dala od niebezpiecznego obszaru.

4. Pomóż innym ludziom

- Jeżeli zauważysz ludzi, którzy źle się czują lub przechodzą obok ciebie, pomóż im opuścić teren zdarzenia, o ile cię to nie spowolni.

5. Ostrożnie usuń

- Kiedy znajdziesz się w bezpieczniejszym miejscu, ostrożnie **USUŃ** zewnętrzną warstwę odzieży – może być skażona;
- **NIE** dotykaj dłońmi zewnętrzną powierzchnię ubrań;
- **NIE** pozwól, żeby zewnętrzna powierzchnia zdejmowanego ubrania dotknęła twojej twarzy;
- **JEŻELI TO MOŻLIWE**, spróbuj zabezpieczyć ubranie w plastikowej torbie – na przykład w worku na śmieci – albo zostaw je na ziemi i oddal się od niego. Powiedz służbom interwencyjnym, które przybędą z pomocą, gdzie zostawiłeś ubranie;
- **JEŻELI TO MOŻLIWE**, **USUŃ** niebezpieczną substancję ze swojej skóry za pomocą chłonnego materiału, w który substancja wsiąknie albo którym ją zetrzesz;
- **POLEWAJ** w sposób ciągły skórę wodą, jeżeli odczuwasz jej swędzenie lub ból.

6. Zadzwoń pod numer 112

- Użyj swojego telefonu komórkowego i zadzwoń pod numer 112 i powiadom służby ratownicze o:
 - Miejscu zdarzenia;
 - Miejscu, w którym się znajdujesz;
 - Prawdopodobieństwie użycia materiałów niebezpiecznych.

7. Poczekać na służby ratownicze

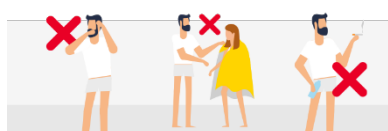
- **POCZEKAJ** na służby ratownicze i postępuj zgodnie z ich poleceniami;
- Poinformuj służby ratunkowe, gdy przybędą z pomocą, gdzie poszkodowani się znajdują
- **NIE** idź do domu, ponieważ możesz narażić rodzinę na kontakt z substancją niebezpieczną.

8. Nie idź do ośrodka zdrowia

- **NIE** idź do ośrodka zdrowia, ponieważ możesz narażać inne osoby i ratowników na kontakt z substancją niebezpieczną;
- Służby ratownicze zorganizują miejsce, w którym otrzymasz pomoc medyczną.

9. Nie dotykaj

- **NIE** dotykaj swojej twarzy;
- **NIE** dotykaj nikogo;
- **NIE** pij, nie jedz ani nie pal.

10 elementów, które pomagają chronić miejsca kultu

10. W jaki sposób zgłaszać potencjalnie istotne informacje lub obawy

W przypadku każdego zagrożenia należy jak najszybciej przekazać informacje właściwym służbom. W razie sytuacji nagłej prawdopodobne jest, że wielu świadków będzie próbowało informować służby ratownicze za pomocą unijnego numeru alarmowego 112 (lub innych lokalnych numerów alarmowych).

Jednak każdy organizator wydarzenia o charakterze religijnym powinien posiadać uzgodniony plan postępowania w sytuacjach nagłych oraz – co jest najlepszym rozwiązaniem – powinien przeprowadzić szkolenie w tym zakresie z udziałem lokalnych służb ratowniczych. Plan powinien wskazywać osoby odpowiedzialne za szybkie i dokładne przekazywanie informacji służbom ratowniczym (np. ksiądz / imam / rabin, kierownik ds. bezpieczeństwa lub wyznaczony „kierownik akcji ratunkowej”). Plan powinien także określać metody i kanały komunikacji służące do przekazywania informacji pomiędzy organizatorami a służbami interwencyjnymi w miejscu kultu w sytuacji nagłej. Plan powinien zwięźle opisywać, w jaki sposób personel i/lub ochotnicy przekazują informacje o zauważonych zagrożeniach lub przypuszczalnej bądź już zaistniałej sytuacji nagłej.

Można wykorzystać strukturę raportu ETHANE [nazwa pochodzi od pierwszych liter angielskich słów], aby w jak najlepszy sposób przekazać dostępne informacje o zaistniałej sytuacji:

E	Dokładna lokalizacja – precyzyjne określenie miejsca zagrożenia / ataku, części terenu / budynku(-ów), których zagrożenie / atak dotyczy; zgłoszenie, gdzie ostatnio widziano napastników i dokąd się udali
T	Rodzaj zdarzenia – jaki to rodzaj zdarzenia / zagrożenia / ataku (podejrzana paczka, zagrożenie wybuchem bomby, strzały z broni palnej, atak z użyciem broni ostrej itd.)
H	Zagrożenia występujące lub przypuszczalne – jakie niebezpieczeństwa występują (możliwe materiały wybuchowe, używana / dostrzeżona broń, przypuszczalne zastosowanie materiałów CBRN itd.), opis osoby (osób) atakujących
A	Dostęp – drogi, które są bezpieczne (jakie drogi są najlepsze na potrzeby wjazdu / wyjazdu służb ratowniczych (uwzględnij opcje z wszystkich już uzgodnionych planów / planów będących w posiadaniu służb ratowniczych))
N	Liczba ofiar, rodzaj i powaga obrażeń – ile jest obrażeń i jaki jest ich rodzaj
E	Służby ratownicze obecne i potrzebne – jakie służby i w jakiej ilości znajdują się na miejscu, a jakie są jeszcze potrzebne i w jakiej liczbie dla danego zagrożenia, niebezpieczeństwa lub konsekwencji sytuacji nagłej

Jeżeli podejrzewa się użycie materiałów CBRN, ważne jest, aby poinformować służby ratownicze także o następujących kwestiach:

- Dlaczego istnieje podejrzenie zastosowania materiałów CBRN?
- Kto odkrył podejrzany pakunek, przesyłkę lub substancję i jak z nimi postąpiono?
- Jakie warunki pogodowe na miejscu mogłyby wpłynąć na zaistniałą sytuację (np. opady deszczu, kierunek wiatru, temperatura)?
- Czy prawdopodobne jest, że miejsce / budynek / zdarzenie staną się celem ataku?
- Czy dotarły jakieś wiadomości lub informacje wywiadowcze na temat ataku i możliwego użycia materiałów CBRN?

Warunki pogodowe mogą mieć wpływ na sytuację kryzysową

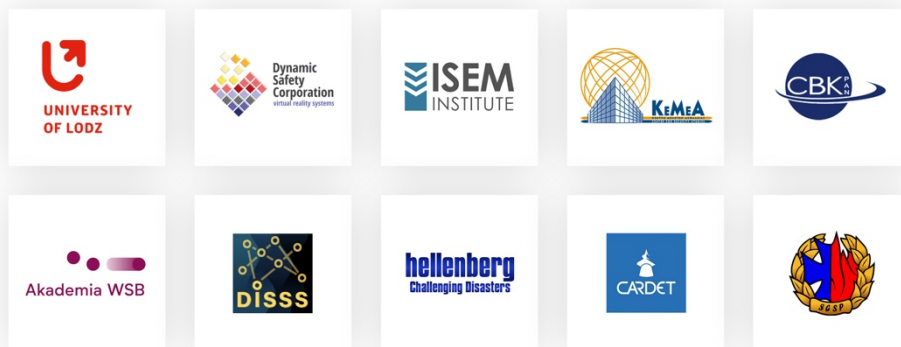
© mhp Adobe Stock

Zagrożenie lub sytuacja nagła mogą wywołać silną reakcję emocjonalną i stres. Osoby przekazujące informacje należy zachęcać do zachowania spokoju podczas przedstawiania sytuacji służbom ratowniczym (lub kierownikowi akcji ratunkowej). Osoby takie powinny podawać dokładne i szczegółowe informacje oraz odpowiadać na pytania najlepiej, jak mogą, i zgodnie ze swoją najlepszą wiedzą (a także jasno powiedzieć, jeżeli są czegoś niepewne). Jeżeli relacjonują sytuację przez telefon (lub radio), powinny utrzymać połączenie do czasu, aż otrzymają wyraźną wiadomość, że mogą się rozłączyć i zakończyć rozmowę. Następnie powinny wykonać wszystkie polecenia, które otrzymały, i zachować czujność na wypadek, gdyby służby ratownicze lub kierownik akcji ratunkowej ponownie się z nimi skontaktowali, by uzyskać dodatkowe bądź aktualne informacje.

Jeżeli sytuacja się zmieni, należy skontaktować się ze służbami ratowniczymi i przekazać im najnowsze informacje, tak aby służby te mogły zorganizować inne działania lub je zintensyfikować, a także powiadomić personel przeprowadzający interwencję, aby dostosował podejmowane czynności do zmienionych okoliczności.

Konsorcjum ProSPeReS

Eksperti ds. bezpieczeństwa, instytucje badawcze i akademickie zajmujące się bezpieczeństwem, dostawcy rozwiązań i usług technicznych

Jednostki porządku publicznego

Organizacje wyznaniowe

prosperes.eu

This project is funded by the European Union's
Internal Security Fund – Police under Grant
Agreement No. 101034230 – ProSPeReS